

אדר תשפ"א פברואר 2021

סמינר פברואר

נרגשים ורעננים יצאנו לדרך מכל קצות הארץ (רובנו קרוב לשעה 5:00 בבוקר). על רקע זמירתנו של דוד זהבי ז"ל התפתלנו בכביש שמימינו ומשמאלו שדות ירוקים מלוא האופק, בואכה קיבוץ נען. התנועה בכבישי הקיבוץ והמפגש עם אנשים בלתי מוכרים שחייכו אלינו חיוכים של מארחים הגבירו את ההתרגשות לקראת המפגש הפיזי עם עמיתינו לתוכנית "אלומות". וכאילו ידע זהבי המלחין כבר אז ששירתו משל, שכן מפגשנו זה של סמינר פברואר הציף את סערותינו, והנה הדנו אל המרחב מתחיל לפרוץ... ונתחיל מהתחלה:

**האָמַנְם לֹא אֶקְצַר גַּם אֲנִי אֶת קִצְרִי,
קִצְרִי קָמָה מִשְׁתַּבֵּלָה וְעוֹלָה?
האָמַנְם לֹא אוֹבִיל גַּם אֲנִי אֶל גְּרֵנִי
זֶהב הַתְּבוֹאָה הַמְּלֵאָה?..
האָמַנְם בְּלִבִּי רַק תִּסְעַר הַשִּׁירָה
וְהִדָּה לְמַרְחָב לֹא יִפְרָץ?
האָמַנְם?..
(דוד זהבי- נען)**

על פי מסורת הקורונה, התחלנו את בוקר יום ראשון (21.2.2021) בשתי קפסולות באולם רחב ידיים ונאה עם קפה ומאפה, כשבעורף נושף צלם הבית. ד"ר ראניה פראג, עמיתת התוכנית, הציגה את תוכנית ש.מ.ש. להכשרה, שהותוותה על ידי צוות היגוי בפקולטה לחינוך במכללת אורנים. התרשמנו ולמדנו, וגם הצענו רעיונות לייעול - בעיקר לקידום ההכשרה בתחום הדיסציפלינרי. ד"ר אביחי קלרמן, עמיתת התוכנית, הציגה דילמה בדבר הכשרה מרחוק כחלק מתכנון שנת תשפ"ב. הקבוצה העלתה שאלות גדולות, וגם מעט תשובות. הזמן היה קצר אבל קבוצה מלאה מוטיבציה כמונו אינה נעצרת עם שעון הזמן, וכך קבענו להמשיך את הדיונים בזמננו (רשמו לפניכם: מפגש זום ביום ג', 9 במרץ 2021, בשעה 11-12). ד"ר יהודית חסידה הציגה לנו נתונים על אודות תעסוקת נשים חרדיות, ומעט נתונים על חרדים באקדמיה... ושוב הזמן היה קצר והיריעה הייתה ארוכה. ושוב קבענו כמה עמיתים להמשיך בדיון, ולהתמקד בהכשרת מורים חרדים באקדמיה הכללית לא רק כתוכניות השלמה לתואר, אלא כתוכניות בשיתוף פעולה עם הסמינרים המשלבים לימודי סמינר ותואר ראשון (וכבר יש סנוניות של תוכניות חשאיות שיתפרסמו בקרוב).

בהמשך היום פגשנו את ד"ר אדר כהן מהאוניברסיטה העברית, בוגר אלומות א', ושמענו ממנו על אופי ההכשרה להוראה באוניברסיטאות. אדר הציג את תוכנית האוניברסיטה, את הקוהרנטיות שלה, את הקשר בין כל המכשירים, את ההתגברות על הכאן ועכשיו, את הטיפול בהפתעות - לא רק בזמן קורונה, ואת המחקרים המלווים את התוכנית. למדנו גם שאוכלוסיית הלומדים מגיעה לתעודת ההוראה אחרי מומחיות בתחום הדעת, ועסוקה יותר בפדגוגיות ובדידקטיקות...

אחד היעדים החשובים של תוכנית "אלומות" הוא זימון מפגשים והיכרות עם הדרג הבכיר של מקבלי ההחלטות בכל אגפי משרד החינוך, ות"ת ומל"ג. נפגשנו עם איל רם ושוחחנו על המתחים בהכשרת מורים: אקדמיה-שטח, שינוי מול שיפור, דיסציפלינרי מול גנרי, הכשרה לעומת פיתוח מקצועי, חוסרי מורים מול עודף, משרד החינוך-ות"ת, הסבת אקדמאים לעומת סדירים. בנוסף, פגשנו את אפרים שיפטן, מנהל משא"ן במכללה האקדמית בית ברל. אפרים היה אחראי על מעבר הסגל הזוטר להעסקה בתנאי ות"ת, כחלק מהתוכנית הכוללת למעבר לוות"ת של המכללה האקדמית בית ברל. הוא הסביר לנו כמעט את כל ההשתמעויות של המעבר לוות"ת, הן ברמת המכללה והן ברמת הפרט.

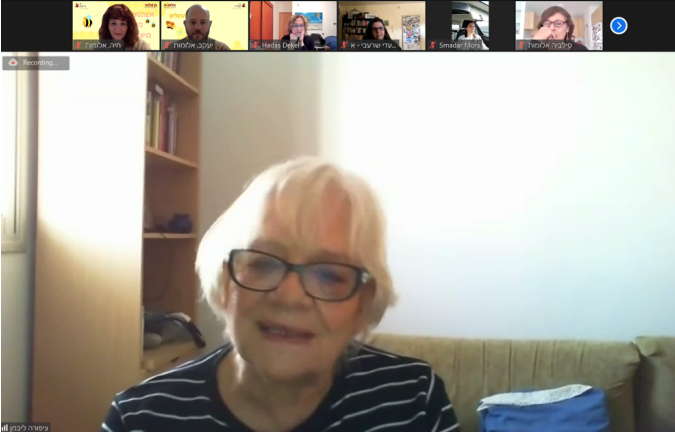
סיימנו את היום הראשון בסבב סיכום, שכלל כתמיד משאלות להעמקה ולדין סוער עד כדי תובנות מזוקקות... ותודה על למידה.

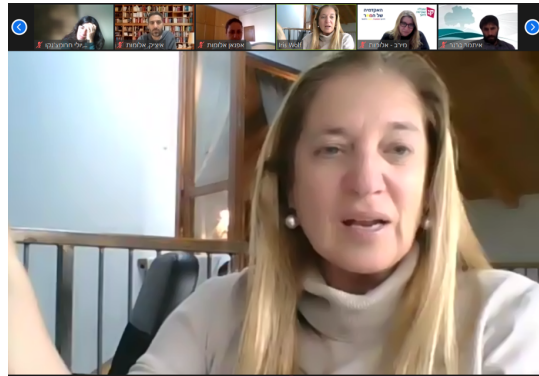
בבוקר יום שני (22 בפברואר 2021) הזנקנו את הרכבים השכם עם שחר כדי להגיע אל המכללה שאירחה אותנו ליום למידה מעמיק. כולנו, סגל ועמיתי תוכנית אלומות, התחלקנו לשלישיות כשכל שלישיה ביקרה במכללה אחת, כזו שאין לנו היכרות מעמיקה איתן. הביקורים היו מאורגנים היטב, והמארחים הכינו "תפריט" לימודי מדויק. למדנו על מבנים שונים של הכשרה, העצמת סגלי ההכשרה, מרחבי למידה מגוונים, תפיסות של רקטורים ונשיאים העובדים בשיתוף עם ועדות היגוי מכללתיות מול כאלה שפחות, מי במשבר ומי בשיא, מי פונה לאיזו חברה ומדוע... ועוד.

כמודלינג לחינוך היברידי ברוח הקורונה נפגשנו ביום השלישי בזום. פתחנו את הבוקר בהכנה להאקתון שבוצע בשיטת המרחב הפתוח (Open Space). פרופ' ציפי ליבמן נשיאת מכללת סמינר הקיבוצים וחברה בוועדת ההיגוי של תוכנית אלומות נתנה לנו את ברכת הדרך.

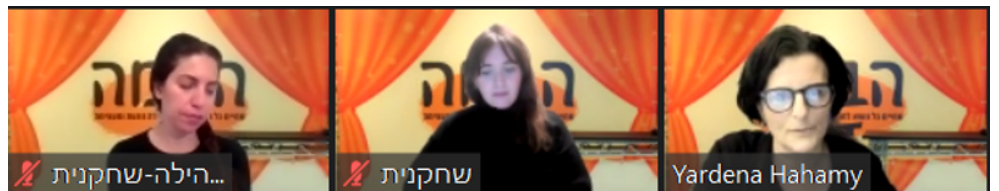
במרחב הפתוח העלינו 14 הצעות לפיתוח באמצעות ההאקתון. לאחר סבב דיונים על כל רעיון, כשבכל חדר וירטואלי נמצאים עמיתים מהתוכנית ו"אורחים" העוסקים בחינוך ובהכשרה באופנים שונים, בחרנו בשבע הצעות לקראת המשך ההאקתון. התקשינו להיפרד מטלי אשר, הדס דקל ומצביה אלגלי, שהובילו אותנו במשך שלוש שעות בנועם ובמומחיות. השטף פרץ מתוכנו עד שלא יכולנו לעצור בעדו, ורק האמונה שהנה התחלנו לטפל בבווער בעצמותינו ולשם נשוב בקרוב הרגיעה את רוחנו זמנית.

בסיום המרחב הפתוח שבנו לדון בתובנות שעלו מן מהסיוורים. התחלקנו לקבוצות בסגנון ג'יקסו. אחרי דיונים סוערים, שבהם העלינו את מה שפגשנו בשטח וגם הצעות ליעול ולפתרון בעיות, הצגנו את הרעיונות בפני איריס וולף, מנהלת אגף בכיר להכשרה והתמחות. איריס הקשיבה והביעה התעניינות ברעיונות שהעלינו ובתובנות מהשטח ולאחר מכן הוסיפה את נקודת המבט המערכתית שלה.

אי אפשר בלי "השראה", לכן פגשנו את חברות תיאטרון הבמה, והן העלו בפנינו מונולוגים של סיפורים על דמויות חינוכיות שבאמירה אחת שינו כיוון לתלמידים ומורים.

התרגשנו, התחברנו, נזכרנו בכל מה שקראנו וכתבנו בעבר...

כמו כל סמינר גם הסמינר הנוכחי נבנה בסיועם של שני עמיתים. **ראניה ואביחי** סייעו בארגון הסמינר הנוכחי ובקשו להוסיף כמה מילים אישיות:

בספרם "מנהיגות במבחן-להוביל שינוי ולהישאר בחיים" חפץ ולינסקי (2007) גורסים שאין הרבה רעיונות מעשיים חשובים ומכריעים יותר מנחיצותה של פרספקטיבה בזמן אמת, תוך כדי פעולה. אותה פעילות עצמה הם מכנים "לעזוב את רחבת הריקודים ולעלות אל היציע", דימוי זה נועד לתאר פעולת התרחקות נפשית בעיצומה של פעולה, כדי לשאול את עצמנו "מה בעצם קורה כאן"? החודש נפל בחלקנו, ראניה ואביחי, להכין יחד עם סלביה יעקב וחיה את סמינר פברואר וזו הייתה הזדמנות פז לצאת מרחבת הריקודים ולעלות אל היציע. ומה ראינו משם?

הכנת הסמינר הייתה מלווה בהמון פגישות ליליות כדי להפוך את הסמינר לחווית למידה משמעותית, תוך כדי שמירה על הרווחה הנפשית של כולנו. מהלך שדרש גמישות, חשיבה יצירתית, תיאומים רבים עם אנשים, בצד הרגישות לאור התקופה.

מהלך הסמינר והלוז שונו מספר פעמים, בעקבות המציאות שהקשתה על התכנון, ובכל זאת ראינו איך המנהלים מוכנים ודרוכים לכל תרחיש, ובעיקר קשובים לנו נציגי העמיתים בתכנון. התפעלנו מהשיתופיות המלאה בעיצוב התכנים והיכולת ל'שחרר', ולהטיל עלינו, העמיתים, אחריות להזמנת מרצים ולעיצוב כלי העבודה והלמידה על כל המשתמע מכך, מה שהפך אותנו בתחושה ובמעשה לשותפים אמיתיים. ועוד דבר קטן... איכותה המדהימה של הקבוצה ויכולת ההכלה והקבלה שנוצרו, מאפשרות את ההשתתפות המלאה בתכנון, למרות החשש המקנן של חשיפה בפני הקבוצה המיוחדת שלנו, בתכנים בלבטים ובשותפות בארגון הסמינר, כמעט ללא חשש מ'הערות' וקבלה של המון 'הארות'.

חברים יקרים, זו הזדמנות עבורי, תקוה, לחקוק מילה בסלע: תודה על היותכם כופרים, מפריכים, שואלים, דורשים, עונים, יגעים, משתפים ומתחברים באמת, ומשרים רוח של אהבת האדם והחינוך.

כתבה: ד"ר תקוה עובדיה